

Helsingin kaupungin esteettömyystyö

18.4.2018

Pirjo Tujula

Projektinjohtaja, esteettömyysasiamies

Helsingin kaupunki

Helsinki kaikille -projekti

- Helsinki kaikille -projekti (v. 2002-2011) oli kaupunginhallituksen päätöksellä ja rakennusviraston johdolla vuonna 2002 aloitettu yhteistyöprojekti.
- Tavoitteena kaupunki, jossa kaikkien on helppo liikkua ja toimia.
- Mukana kaupungin virastojen, vanhus- ja vammaisjärjestöjen, asukkaiden, valtionhallinnon, kiinteistöjen, elinkeinoelämän sekä järjestöjen edustajat.
- Kaupungin virastot ja laitokset toteuttavat suunnitelmia.
- Helsinki kaikille -projekti koordinoi työtä, jotta virastojen toimet ovat yhteneviä ja aikataulut yhteensopivia.

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma

- Suunnitelma laadittiin vuosille 2005-2010
- Suunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa (14.11.2005)
- Periaatteet erikois- ja perustason ympäristöstä
- Sisältää esteettömyyden kehittämisen periaatteet, pohja Helsingin esteettömyystyölle.

Esteettömyys mukaan suunnitteluun ja ohjeisiin

- SuRaKu-projekti (mitoitus)
- ELSATUOTE, ulkoalueiden esteettömyystuotteiden kehityshanke (esteettömyystuotteet)
- Katualueita koskevat tyyppipiirustukset (suunnitteluohje)
- Esteetön penkki -tuotekehityshanke (perustuote)
- Esteettömyys mukaan leikkivälinevalmistajien puitesopimusten kilpailutukseen (käyttö)
- Esteettömyys kaupungin yleisten alueiden strategisessa suunnittelussa (pitkän aikavälin suunnittelu)

SuRaKu-projekti

- Julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeistaminen katu-, viher-, ja piha-alueilla
- Työ käynnistyi v. 2003 kuuden kaupungin yhteistyöhankkeena (Helsinki, Espoo, Turku, Tampere, Vantaa, Joensuu), vetovastuu Helsinki kaikille -projektilla. Sidosryhmien mukana olo mahdollisti onnistumisen.
- Tavoitteena oli luoda esteettömyysohjeisto, joka toimisi julkisten alueiden suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon ohjeena esteettömyyden turvaamiseksi.

SuRaKu-projekti

- Kriteerien määrittelyssä käytettiin lähtökohtina aiempia mitoitusohjeita (rakentamismääräyskokoelmat, RT-ohjekortit, eri vammaisjärjestöjen vaatimat suunnitteluohjeet) ja arvioitiin niiden sopivuutta ulkotiloihin.
- Ohjeisto valmistui v. 2004, päivitettiin v. 2008
- Ohjeisto koostuu kahdesta osasta:
 - Kriteerit → ulkotilojen esteettömyyden arviointiin ja ohjeistamiseen (18 taulukkoa)
 - Ohjekortit → auttavat soveltamaan kriteerejä ulkotilojen käytännönsuunnittelussa (8 ohjekorttia).

Elsatuote-kehityshankkeen tuotteita on nähtävillä Lasten liikennekaupunkiin rakennetussa ulkoalueiden esteettömyystuote -näyttelyssä Esterissä

Opaslaatat, luonnonkivi

Betoniset reunatukielementit

Pystysuora- ja luiskareunatuki, luonnonkivi

Näyttelyalueen lisäksi tuotteita testattiin myös rakennetussa ympäristössä.

Vasemmalla uudet portaat Vuosaarella ja oikealla Pasilan messukeskuksen peruskorjatut portaat

Helsingin kaupungin katualueita koskevat tyyppiirustukset

- Korvaavat Helsingissä SuRaKu-ohjeet katualueilla.
- Käytetään kaikissa uudis- ja perusparannushankkeissa (KI:n päätös v. 2007).
- Esteettömyysratkaisut sisältyvät normaaliin katujen suunnitteluun ja rakentamiseen → ei erillisiä esteettömyysohjeita vaan osana normaalia toimintaa.

Esteetön penkkisarja

- Tarve korvata kaksi vanhentunutta penkkimallia
- Esteetön penkkisarja sisältää katu- ja viheralueille suunnitellun peruspenkin sekä metsäisille puistoalueille suunnitellun metsäpenkin
- Ensimmäiset prototyypit asennettiin kesällä 2009

Maunulan kuntopolku

- Asukkaan aloite ideakilpailussa Asukkaiden Helsinki
- Käyttäjät mukana suunnittelussa
- Hankesuunnitelmassa selvitettiin käyttäjien tarpeita erilaisille luontopoluille
- Pituus 400 m
(perusreitti + yhdysreitti)
- Valmistui v. 2004
- Lähistöllä paljon iäkkäitä asukkaita
- Sairaala, palvelutalo ja -asuntoja
- Talvikunnossapidetty reitti

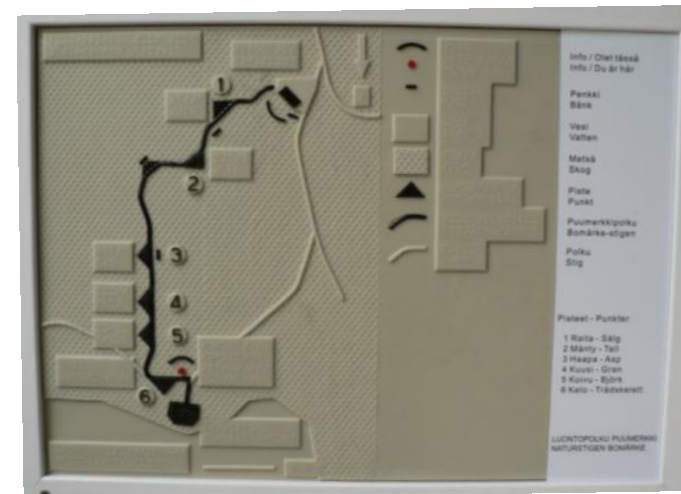
Perusreitit värityksellä on keltainen ja yhdysreitit oranssi.

Kalusteiden ääreen pääsee apuvälineiden kanssa.

Esteetön luontopolku Puumerkki

- Helsingin Kivinokassa luonnonsuojelualueella
- Rakennettu v. 1996 silloisen esteettömyystiedon mukaan, kunnostettiin v. 2007-2008
- Käyttäjät mukana suunnittelussa ja testauksessa
- Luontokokemuksia kaikille aisteille
- Kohokarttahankkeen pilottikohde
- pituus 330 m

Sadekatoksissa on tietoa alueen linnuista, kasveista ja hyönteisistä.

Reitillä on kuusi tietopistettä, "puumerkkiä".

Mänty, kilpikarainen ikhokka
Mänty on kasvanut Kivinkassa jo yli 2800 vuotta ja selviytyi karkista Heimonin köhjänneistä muuttokautta. Ympäristö olemassa on edelleen uudistua jo monta kertaa. Ikhokka voi elää vielä satsoja vuosia sekametsän muuttavassa yläpuolella ja laajilla elämänsä muuttokautta muuttavilla työntekijöillä, kirkkoilla ja vierailijilla.

Tallen, en gammal furu med sköldbark
Den här tallen har vuxit här på Stenuddens redden i över 2800 år och har klarat sig genom alla orovädningar som har drabbat Helsingfors. Den omgivande skogen har förytt sig flera gånger under denna period. Den här furun kan leva ännu i flera århundraden som en överlevare i skogsåker och tjotta många insekter, skogar och svampar på en fin livsform.

Mäntyskottar
Tallens

Kulttuurin ja Luonnonkeskus, Helsingforsin Ympäristökeskus

Polku päättyy esteettömälle lintulavalle

Kesäisin
ympäristötaidenäyttely!

Penkeissä on huomioitu esteettömyys ja säilytetty luontopolun ilme.

Lintulavalta Vanhankaupunginlahdelle aukeavaan näkymään voi tutustu myös kohokartan avulla.

Alueen lajistoa on esitelty pienissä opastauluissa. Sama asia on myös kuunneltavissa luontopolun verkkosivuilta ladattavassa tiedostossa.

Esteettömyyslinjaukset

- Helsingin kaupungin esteettömyyslinjaukset toimivat yhtenäisinä koko kaupunkia ja kaikkia toimialoja koskevinä yleisinä linjauksina esteettömyystyössä.
- Esteettömyyslinjaukset muodostavat kokonaiskehyyksen eri toimialojen omille esteettömyyteen liittyville toteutusohjelmille ja toimialojen kesken käytävälle vuorovaikutukselle. Varsinaiset toteutustoimenpiteet ja niiden toteutusaikataulut määrittellään toimialojen omissa toteutusohjelmissa ja toteutussuunnitelmissa.
- Esteettömyyslinjaukset on jaettu viiteen painopistealueeseen: kaavoitus ja liikennesuunnittelu, rakennukset, yleiset alueet, asuinympäristö ja palvelut.
- Esteettömyyslinjaukset koskevat kaikkia toimialoja, joiden toimintaan kyseinen kokonaisuus liittyy.

Kaavoitus ja liikennesuunnittelu

- Pyöräilyn edistäminen: yhdistetyt pyörätiet / jalankulku, liittymäkohdat.
- Esteettömät autopaikat ja ääniopastetut risteykset paikkatietoon ja palvelukartalle.
- Reittioppaaseen käyttäjäprofilointi kuten palvelukartassa.
- Pysäkkitietojen päivitys säännöllisesti: olemassa olevien pysäkkien muutostyöt ja uudet pysäkit. HKL:n ja Staran yhteistyö (kartoitus ja mittaus)?
- Metron ja raitiovaunuliikenteen esteettömyys, mukaan lukien pysäkit.
- Raide-Jokerin esteettömyydestä huolehtiminen.

Rakennukset

- Omaisuuden hallinta: rakennusten esteettömyys.
- Palvelukartassa olevan kartoitustiedon hyödyntäminen suunnittelussa, ylläpidossa ja perusparannuksissa.
- Esteettömyystietojen päivitys ja puuttuvien tietojen saanti palvelukarttaan.
- Metroasemat, teatterit, konserttisalit ja kokoustilat puuttuvat toistaiseksi.
- Malli esteettömyyslausunnosta.

Yleiset alueet

- Omaisuuden hallinta: katujen, puistojen ja leikkipuistojen esteettömyys.
- Talvikunnossapito, myös pysäkit.
- Tilapäiset liikennejärjestelyt: esteettömien reittien turvallisuuden varmistaminen ja opastus.

Yleiset alueet

- Paikkatiedossa olevan esteettömyyskartoitustiedon hyödyntäminen kaavoituksessa, suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa

Palvelut

- Sähköisten palvelujen ideointi ja kehittäminen , esteettömyyden huomiointi.
- Kuuloesteettömyys : valtakunnallinen RT-kortti valmis, pohjana kiinteistöviraston induktiosilmukkaohje. Pilottikohteet; induktiosilmukoiden asentaminen ja toimivuuden varmistaminen. Koulutus.
- Ajanvarausmahdollisuus tekstiviestillä kuulovammaisille ja henkilöille, joille puheentuottaminen on vaikeaa.
- Puhuvat kosketusnäytöt (näkövammaiset).
- Digi-Helsinki: esteettömyyden huomiointi.
- Olemassa olevien hissien esteettömyystiedot paikkatietoon.
- Näkövammaisten opastus.
- Kaupungin internet-sivut: haetaan esteettömyys huomioitu -leimaa.
- Kaupungin järjestämien tilaisuuksien esteettömyys: tehdään ohje.
- Selkokieliisyys

Asuminen

- Asuinrakennusten esteettömyyden parantaminen: vastuista sopiminen.
- Esteetön rakennus ja ympäristö – julkaisun päivittäminen
- Asunnon muutostyöt: vastuista sopiminen.

Pirjo Tujula

Projektinjohtaja, esteettömyysasiamies

Helsingin kaupunki

Kaupunkiympäristön toimiala

Hallinto- ja tukipalvelut

PL 58200 (käyntiosoite Sörnäistenkatu 1)

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Puh. 09 310 38410, 040 505 6059

pirjo.tujula@hel.fi

<https://www.hel.fi/helsinkikaikille/fi>